

DEBRECENI ÚJSÁG

Előfizetési ár helyben és vidéken
Egy hóra 50— korona. Negyedévre 110— korona.
Félévre 220— korona. Egész évre 440— korona.
Megjelenik hétfő kivételével minden nap.

Felolvasó szerkesztő és lapfőigazgató
THAN GYULA

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Debrecen, Kossuth-utca 3. szám alatt, I. emelet
(a Debreceni Kis Takarékpénztár épületében.)
Egy szám ára 22 korona.

Mi joggon tépték ki

Magyarország testéből Kassát és Pozsonyt? Ezzel a kérdéssel interpellálta meg az alsóházban a kormányt Kenvort képviselő. A trianoni békerongyot rázták az angolok, mikor ez a kérdés elhangzott és a népek lelkiismeretébe hasított. Az interpellációra Balfr miniszter csak annyit válaszolt, hogy most már késő ennek a kérdésnek a vitatása. — Részvétellel mondotta ezt és bizonyos szégyenérzettel, pedig, ha belegondolunk a dologba, — nem önéki, hanem nekünk van okunk a szégyenkezésre, turáni lustaságunk és nemtorődömiségünk miatt. Hogy a szinpátiának ennyi jelével is találkozánk, azt is annak köszönhetjük, hogy az utolsó másfél évben egy kissé törődünk azzal, hogy megismerjenek bennünket. Ez a megismerés csalta ki a részvételt s az angol sajtóból azt a hangot, mely azt mondja, hogy Nyugat művelt nemzetei hallatlan igazságtalanságot követtek el Kelet legműveltebb népével szemben. Bizonyos, hogy a trianoni rongy nem születik meg, ha mi öven évig nem alszunk. Mert ellenségeink nagyon is ébren voltak. Most adta ki Jancsó Beneked „A román irredentista mozgalmak története” című könyvét, amely lapozva, az az érzésünk, mintha szörnyű vádiratot olvasnánk az ezer éves magyar tnyaság ellen. A történetíró rideg tárgyilagosságával világítja meg a liberális éra magyar rovidlátását a nemzetbomlasztó törekvésekkel szemben, melyek Erdély elvesztését eredményezték. Semmit sem tettünk az ellen a kitartó aknamunka ellen, mely soha, egy percre sem tévesztette szem elől az egyetlen célt: elszakítani Magyarországtól Erdélyt. Erdély kérdésében az sem volt akadály annak a törekvésnek, hogy az oláh irredentizmus a trajáni eredet és a dáciai folytonosság hazugságán épült fel. Ennek a célnak a szolgálatába állították mindent, a görögkeleti autonómiát, az iskolát, a sajtót, a bankokat. A külföldi propagandához nagy-szerűen értettek. Külföldön tanuló diákok a nyugoti politikussokkal összeköttetéseket szereztek s ezeket Magyarország ellen használták ki. Kitűnő seledécsapatokat kaptak a magyar országi fajdikáliskban, akik magyar nyelven szolgáltattak érveket minden eltanuk szót rágalomhoz. Döntő sikerhez jut-tatta őket a forradalom, még inkább a kommunizmus és mi sem a nemzetiségi szeparatiz-tikus törekvések veszedelmes-ségét, sem a külföld helyes tá-

jékoztatásának feltétlen szükség-ségét nem ismertük fel mind addig, míg Trianonban sirba nem fektették Magyarországot. Most azután keserű eszmélődés-sel számlálhatjuk a magyar vé-geken sorban elnemülő haran-gokat. Diplomáciánk sem állott ebben a tekintetben feladatának magaslatán. Az új magy. külügy miniszter elismeréssel emléke-zett meg a balplati volt diplo-maták érdemeiről, de megfede-kezett arról az örök bűnűkről, hogy a monarchiában soha sem látták meg Magyarországot. A világ egyik legképzettebb diplo-máciai kara évtizedeken kereszt-ül nem tett Magyarországot a külföld felvilágosítása tekintetében annyit se, mint amennyit a fiatal magyar diplomácia

és keresztény szellemben újja szüldött Csonkamagyarország a külföldi kapcsolataival a legne-hezebb időkben másfél év alatt elérni tudott. A londoni beszé-dek mutatják nekünk az utat, melyet a jövőben szem elől té-veszteni nem szabad. Nem sza-bad szűk látókörben mozognunk s nem szabad kapcsolatunkat a Nyugattal elveszteni, még kevésbbé megengednünk, hogy ezt a kapcsolatot csak belső el-lenségeink ápolják a mi nevünk alatt. Ha a külföldet helyesen tájékoztatjuk igazságunk felől, itthon elnemult hrangjaink is meg fognak szólalni Európának nagy néppiacán s bele fognak kongani talán a félrevezetettek és gyűlölködők lelkiismeretébe is.

A Szentkirályi és Freund pör új tárgyalása

Pizonyítási anvag Freund Jenő ellen

Mint ismeretes Szent-Királyi Tivadar az ipar- és kereskedelmi kamara elnökének és Freund Jenő dr. ügyvédnek ügyében a debreceni kir. törvényszék meg semmisítette a kir. járásbírósg ítéletét s új tárgyalást rendelt el. Mind a két fél felkészülve jelent meg azon a tárgyaláson, melyet Jankovich Jenő dr. büntető járás bíró szerdán délelőttre tűzött ki.

A tárgyalás megnyitása után Jankovich bíró néhány szóval felemlítette a feleknek, hogy mindakettlen egyházi vezető férfiak s ezért kérdi, hogy nem tün-nék az ügyet békésuton elin-tézni.

Szent-Királyi Tivadar kijelen-tette, hogy a békés kiegyenlítő-désbe nem mehet bele, mert a személye ellen elkövetett sérté-sek oly súlyos természetűek, hogy ezekért bírói elégtételre van szüksége.

Freund Jenő dr. kijelentette, hogy azon állításokat, melyeket viszonyvadjában megjelölt bizo-nyítani kívánja.

Szent-Királyi Tivadar ezután előadta, hogy maga is ragasz-kodik a legszelesebb bizonyítá-s-hoz, mert azt akarja, hogy a nagy nyilvánosság előtt ezután is ép oly tisztán álljon, mint eddig.

A tárgyalást vezető járásbíró erre megkezdte a vádlottak ki-hallgatását. Legelőször Freund Jenő került sorra. Elmondta, hogy azon az emlékezetes városi közgyűlésen nem volt jelen. Mikor Szent-Királyi Tivadar a tör-vényhatóság színe előtt apostre-fálta, hogy neki nagyrésze van a tisztességes kereskedelem le-züllesztésében. Az utcán közöl-ték vele, felsietett a városhá-zára s ép akkor lépett be a pol-

gármesteri hivatalba, mikor Szent-Királyi távozni készült. Felindulásában tényleg hasz-nálta az inkriminált kifejezése-ke-t. Ezután hosszadalmasan elő-adta, hogy a közgyűlésen Szent-Királyi Tivadar ellen beszélt.

Szent-Királyi ismertette a tény állást. Részletesen elmondta, hogy a közgyűlésen felszó-lalt, mert helyén valónak tartotta, rámutasson arra, mi szerint Debrecen tisztos kereskedelmé-nek lezüllesztésében nagy része van a zsidóságnak. De itt disz-tingvál. Ó évtizedek óta együtt tevékenykedik tisztességes zsidó emberekkel, akiket becsül is. — Vannak azonban zsidók, mint például Freund Jenő, akik nagy kárt okoztak a méltatlan hitsor-sosok megvédésével. Majd meg-bélyegzte Freund eljárását. Is-mertette aztán Polónyi Dezső ügyvéd volt országgyűlési kép-viselővel való találkozását. Mikor Freund internálási eljárás alatt állott felkereste őt Polónyi Dezső s kijelentette, hogy nem volna e mód arra, hogy Freund-ról való véleményét megváltoz-tassa. Ez Kohner báró kérése is lett volna. Felajánlott Polónyi jótékony célra bizonyos összeget. Ő kijelentette Polónyinak, hogy Freundról való véleményét ige-zolni tudja. Elmondta aztán, hogy Freund tisztességtelen cse-lekedeteket követett el a mult-ban, ezek közül felemlit három esetet. Felajánlotta a bizonyíté-ko-kat Polónyinak, de aztán töb-bet nem jelentkezett.

Majd rátért a közgyűlési inci-densre. Az ott megjelent zsidó bizottsági tagoknak mondta, hogy közöljék Freunddal, hogy mint hitközségi elnök, sok kárt okoz a tisztességes zsidóknak.

Ezután elmondta, hogy tényleg használta azokat a bíráló kijelentéseket a közgyűlésen Freund működése ellen.

A bíró: Konstatálom, hogy vallomása megegyezik az előző tárgyaláson tett vallomásával.

Majd a bizonyítási eljárás követ-kezett.

Vásáry István dr. tanácsnok elő-adta, hogy Szent-Királyi Tivadar a közgyűlésen azt mondta, hogy Freund nevéhez fűződik a debre-ceni kereskedelem zülése.

Balkányi Ede dr. hasonlóképpen vall. Ő a közgyűléstől eltávozott és az után elmondta Freundnak a történeteket. Freund igen felelős állapotban ment fel a város házára.

Kun Béla dr. egyetemi tanár, vallja, hogy Szent-Királyi Tivadar Freundot kijárással vádolta a köz-gyűlésen.

Tökés Lajos a polgármesteri hi-vatalban alkalmazott írnok jelen-vett annál a jelenetnél, mikor Freund Szent-Királyi bíráng. gaz-embernek nevezte. Tóth Lajos ör-mester hasonló vallomást tett.

Rostás István főkapitány azt adta elő, hogy a háboru elején, mikor a galíciaiak előzönlötték a várost s már türhételten volt a helyzet, a bel-ügyminiszter az idegen faj kiutasít-ását rendelte el. A rendőrség ére-lyesen hozzálátott, hogy a város megisztítsa az idegenektől. Freund Jenő járt a rendőrségen a zsidók ügyében, de pozitív eseteket nem tud arra nézve, hogy a tisztviselő-ke-t zaklatta volna a zsidók érde-kében.

A következő tanu Mile Pál nyug. rendőrkapitány. Elmondja, hogy az Erdélyi Adolf féle bűnügyben a nyomozást teljesítő Oláh Gyula de-tek-tív panszkozott, hogy Freund Jenő fenyegetéssel akarta őt eljá-rásában befolyásolni. Kondlóssy Pál is panszkozott, hogy Freund antiszemizmussal vádolja, mert a zsidókat kihágás miatt elítélte.

Gergely Jenő dr. ügyvéd, Freund Jenő volt irodatársa vallott ezután, igen terhelően. Azt adta elő, hogy a galíciai zsidók ügyeit mindig Freund Jenő kezelte. Az iroda nem tudott semmit. Majd elmondta, hogy Szent-Királyi Tivadar magá-hoz hívatta, mikor Freund Jenő le-volt tartóztatva s akkor szóba ke-rült, hogy Freund a nem kívánat-os galíciai ügyében jár el a ható-ságnál. Tudomása van Freund Jenő ilyen működéséről. A Szent-Királyival való beszélgetése után elhatározta, hogy megszakítja a vi-szonyt Freunddal. Ez meg is törté-nt.

Majd a felek intéztek kérdéseket tanuhoz, aki válaszaiban jellemezte Freund tevékenységét.

A tárgyalás folytatását Janko-vich bíró délután 4 órára hatá-sz-totta.

A költségvetés tárgyalása

Interpellációk

Budapest, máj. 11.

Rakovszki István elnök 11 órakor nyitotta meg a nemzetgyűlés mai ülését.

Felolvasták az interpellációs könyvet, amelybe öt interpelláció van bejegyezve. Ezekre 1 órakor térnek át.

Aztán folytatták a költségvetés vitáját. Hegyeshalmi Lajos keeskedelmi miniszter szólta fel a polemizált Sterényi József minapri beszédével. A kormány álláspontja sosem volt kereskedelmellenes.

A táviratok cenzurájára állam-biztonsági szempontból szükség van. Nemcsak külső, hanem belső elleneségeinkkel is küzdenünk kell. Gyorsítani fogják a táviratcenzurát.

A kormány a szabad kereskedelmi forgalom alapján áll. Reméli, nem sokára szabadabbá lehet tenni a forgalmat. A külkereskedelmet felvesszük a szomszédos államokkal. Hogy eddig nem történt meg, ez nem rajtunk múlik. A transitóforgalmat is igyekszünk előmozdítani. A legközelebb megjelenik egy kormányrendelet, amely a kivitelitilalmakat csaknem teljesen megszünteti. Most szövegezi a kormány az új vámtarifát. Gazdasági hullám és pénzünk javulása érezteti hatását. Németországgal december 31-ig van kereskedelmi szerződésünk Olaszországgal, Svájcjal, Bulgáriával fenntartottuk a régit. A szerződéseknel szigorúan alkalmazzuk a paritás elvét elszakított területek élve véreink érdekében ismételt következett.

Szünet után áttértek az interpellációkra. Rassai Károly azt kérdezte az igazságügyminisztertől, hogy tud-e arról, hogy a miskolci kir. ügyész átlépte hatáskörét, amennyiben egy vádbeszédében azt mondta volna, hogy a kisgazdapárt parasztdiktatúrára törekszik, a cenzurát is pártszempontból kezeli.

Az igazságügyminiszter nem adott választ.

Rassai másik interpellációja a kegyuri jogok rendezésére vonatkozott.

A kultuszminiszter válasza tudomásul vétetett.

Csizmadia Sándor interpellációja után az ülés háromnegyed 2-kor véget ért.

Tőzsde.

Zürich, május 11. A nyitási jegyzések: Berlin 880, Newyork 560, Milánó 2890, Prága 795, Budapest 285, Zágráb 410, Bukarest 940, Varsó 0-65, Bécs 125, osztr. leány. 101-50.

Zürich, máj. 11. zárótőzsde: Berlin 900, Holland 200-25, Newyork 5-59, Londo 22-32, Páris 47-20, Milánó 29-35, Kopenhága 100, Madrid 77-75, Prága 790, Budapest 285, Zágráb 410, Bukarest 940, Varsó 65, Bécs 125, osztr. leány. 104.

Budapest, május 11. Valuták: Napoleon 660, dollár 195 és fél, marka 331, lira 1040, osztr. korona 41, lei 340, sokol 295, dinár 620, lengyel marka 25 és fél.

Legszebb kalapok, divatos formákban és színekben Frank Edénél a megyeháza mellett

Főhadnagy és kereskedő bünpöre. Tanukihallgatások a Schiffmann ügyben.

Ma délelőtt folytatta a debreceni hadbíróóság a Schiffmann Salamón-féle ügy tárgyalását.

Ziegler József hadapród vallomását felolvasták. Tanu egyútt utazott Koszorus Lajos főhadnaggyal. Kétszáz szabadságos katoná utazott a vonton, a mikor is Schiffmann ama tilalom dcára, hogy civileknek nem volt szabad a vonaton utazni, mégis felszállott. Tanu nem látta, mintha Koszorus Schiffmann bántalmazta volna. Hajnalban felfedezték Schiffmann a vonaton és jelentették Koszorus Lajos főhadnagynak, ki a vonat parancsnoka volt, hogy egy civil is utazik a vonaton. Schiffmann óvatosan kért akart ugrani a vonatról, majd a katonáknak cigarettát kínált, hogy engedjék szabadon. A tanu hallott arról Schiffmannal egy levelet találtat, melyben valami kommunista összeszküvésről volt szó. Koszorus főhadnagy megkérdezte Schiffmann, hogy nem-e valutacsempész, mire Schiffmann maga levetkezett, hogy néha bizonyítsa, miszerint nincs nála semmiféle idegen pénz. Annyit valót csak be Koszorus főhadnagynak, hogy öt vagon cukrot szállított Csehszlovákiából.

A tanu nem tud arról, hogy Koszorus bántotta volna Schiffmann. Megkérdezte tőle: Ismer engem? Schiffmann azt válaszolta: Nem. Erre vágta egyszer pofon Koszorus, mire Schiffmann rögtön megismerte. Schiffmann aztán feleselt, mire egy paraszt, ki a vagonban tartózkodott, le akarta szurni, mondván: Ez a zsidó engem is becsapott Debrecenben. Koszorus megakadályozta, hogy a paraszt leszurja Schiffmann.

Következő tanu Földi György pályafelügyelő, ő talált rá Schiffmannra a sinek mentén, akkor fel volt öltözve, bár hiányosan.

Eisenberg Veron fodrászüzlet tulajdonost mint tanut hallgatta még ki a bíróság. Az vallja, hogy az üzletét Koszorus dicsekedett dr. Sajónak, hogy egy zsidót megvert és kidobott a vonatról.

Dr. Nagy Sándor kisújszállást pályaorvos elmondja, hogy mikor Schiffmann hozzávittek és megvizsgálta, milyen sérüléseket konstátált nála.

Aztán a látéleteket és pótláteleleteket olvasták fel. Schiffmann annak idején 5 orvos is megvizsgálta. A tárgyaláson mint orvosszakértők dr. Veress Lajos őrnagy orvos, dr. Gyulai László kórházi főorvos és Horváth Arthur törvénytudó orvosi szakértő jelentek meg.

A többi vádpontok.

Szünet után a többi vádpontokra vonatkozó tanukihallgatások kezdődtek, így Tarr Lajos rendőrfogalmazóé, aki feljelentést tett Koszorus ellen becsület-sértés miatt és kérte a vádlott megbüntetését. Majd Papp Tibor rendőrfogalmazót hallgatták ki a bíróság. Ő mint privát vendég ment be Jenei Istvánné éjjeli mulatójába s felszólította az ott cigányzenével mulató Koszorus, hogy a cigányokat küldje

el és hagyja abba a mulatozást. Erre Koszorus azt mondta, hogy ő neki nem lesz semmi baja, mert a Ghiczy főtanácsosnak egy csomó disznót hizlal Hegedűs tábornoknak pedig 100 kiló cukrot adott s így bántódása nem eshetik. Ő ekkor, tekintve, hogy Koszorus spicces volt, nem akart ellene feljelentést tenni, de midőn ezeket Jeneinének is elmondta, megtette a feljelentést.

Az orvosszakértői vizsgálat.

Ezután az orvosi szakértők terjesztik elő véleményüket, a mely szerint Schiffmannal egyeshorzolódások 8 napon belül, egyes zuzódások 8 napon túl de 20 napon belül, a kulcsfont törés 20 napon túl, de 4-5 héten belül gyógyulók voltak.

Koszorus a bíróság 2 navi börtönre és hadsereg kötelékéből való elbocsátásra ítélte.

Izgalom a Tisza-pör tárgyalásán.

Budapest, május 11.

A Tisza-bünpör mai tárgyalásán Szentkirályi Béla volt főkapitány kihallgatását folytatták. Szentkirályi elmondta, hogy ő a rendőrség ülésén bejelentette, hogy visszalép attól a mozzalattól, amelynek célja az volt, hogy a rendőrség csatlakozzék a nemzeti tanácshoz. Azután engedélyt kért, hogy egy fontos bejelentést tegyen Szerepel herce Csernyák Imre a katoná tanács akkori elnöke. Lakásomon megjelent egy alezredes és azt mondta, hogy fontos adatot óhajtanak közölni Csernyákról. Át s adott egy tábori bírósági ítéletet, amely 1914-ben kelt. Ezt az ítéletet visszaadás miatt 7 hónapi börtönnel sújtotta Csernyákot, deradták és megfosztotta kitüntetéséről.

Elnök: Az eredeti okmány az, a mely önnél van?

Szentkirályi: Igen.

Elnök: Rendelkezésére bocsájtsa azt a bíróságnak?

Szentkirályi: Hogyne Én már annak idején közöltem a kormány-nal ezt az ügyet. Diener Dénes József államtitkárt bízták meg az elintézésével.

aki kijelentette, hogy el kell távolítani Csernyákot az országból.

Azután a védők szólanak fel. Dr. Gáll Jenő: Kéri védője jelentkezik elsőnek.

Gáll: A katonai tárgyaláson az ön kihallgatásán nem mondhatta a bíróság Hüttnerrel azt, amit óhajtott.

Elnök: Ilyet ne mondjon, ne gyanúsítson.

Gáll: Kérem nem méltóztatik tudni, mit akarok mondani, nem fejeztem be a mondatot.

Elnök: (emelt hangon) Rendre utasítom.

Gáll: Tisztelettel simmiségi okot jelentek be.

Elnök: Nem tűrök ilyesféle kijelentéseket.

Gáll: Távol áll tőlem, hogy a katonai hatóságot meggyanúsítsam. De hiszen nem méltóztatott megvárni, mit akartam mondani.

Elnök: (Kiabál) Újjon le! Ha nem hallgat el, megtalálom a tör-

vényes eszközt, hogy véget vessék a beszédének.

Gáll: Nem akartam ezt a nagy izgalmat. Ön úgy beszélt, hogy Alszegei ezredes, a katoná rendőrség akkori parancsnoka Hüttner a főkapitányságra vezette. Hogyan történt az, hogy Hüttner elbocsátották anélkül, hogy őnt erről értesítették volna.

Szentkirályi: Hüttner nem a Tisza ügyben volt ott, hanem más ügyben.

Elnök: Azt a véleményét, hogy kóbor katonák követték el a gyilkosságot, ma s fenttartja?

Szentkirályi: Nekem a magánvéleményem az, hogy a gyilkosságot kóbor katonák követték el.

Azután Friedrich István tett érdekes kijelentést: A kommunizmus alatt Lovászi küldötte hozzá Schuber főhadnagyt fontos megbízással. Az uton megkörnyékezték és elfecsegett egyet-mást az ellenforradalomról. Elfogták. A cellában hozzá férközött Hüttner, aki ellenforradalmárnak adta ki magát és megtöböt meg tudott a főhadnagytól az ellenforradalom előkészítéséről. Erre még aznap letartóztattak engem az egész ellenforradalmi komitét.

A szegény egyetemi ifjuság sorsának biztosítása

Segítőakció a Tiszántúlon

A debreceni m. kir. tudományegyetem rector magnificusa azzal a kéréssel fordult Szomjas Gusztáv főispánhoz, hogy vegye kezébe annak a segítőakciónak megindítását és szervezését, amely a szegény diákok sorsának biztosítására irányul.

A főispán ennek folytán körlevelet bocsátott ki, amelyben a Tiszántul számottevő társadalmi személynéket előértekezletre hívja össze május 12-re, délután 5 órára a vát megyeháza kistermébe. A körlevélben többek között következőket mondja a főispán:

„A debreceni egyetem prosperitása, — ugy vélem, egyedül a Debreceni környező nemzeti társadalom hathatósabb és rendszeres támogatása által biztosítható. Ez a támogatás éppen annak a társadalmi körzetnek az érdeke s ehhez képest kötelessége is, mely annak idején a szebb jövő reményében üdvözölte a debreceni egyetem felállítását, mert azt várta ettől az intézménytől, hogy az ő szellemében értelmezett hazafiság és valláserkölcsi fundamentum buzdó építőjévé lesz majd a debreceni egyetem.

Ha volt idő, mákor ilyen hazafiságra és valláserkölcsre a nemzetnek szüksége volt: akkor elsősorban a mai az. Ha van a hazában valamely tényező, mely ezt megérteni és kellőleg értékelni képes, akkor elsősorban a Tiszántul nemzeti társadalmá az. Ha van mód és lehetőség, melynek felkarolása mellett a legszébb eszméveinket valóra válthatjuk és szegény nemzetünk iránti kötelességünket a legühben teljesíthetjük: akkor a tiszántuli társadalomnak a debreceni egyetem érdekében való összefogása az.”

Az érekezet első és legfőbb célja lesz az egyetemi Menza 2-3. de legaiább egy évi szükségletének a Tiszántul közönsége által felajánlandó, részben pénzbeli, részben természetbeni adományok után való biztosítása.

„Fel fog támadni Magyarország“

Lord Sydenhan levele a debreceniekhez

A debreceni Keresztény Nemzeti Liga üdvözölte lord Sydenhan-t és lord Newtont, amiért az angol parlamentben sikra szálltak Magyarország területi épségéért. Az üdvözlésre most jött meg a válasz Sydenhan lordtól, ki a következőket írja:

„A magyar nemzet iránt mély rokonszempetiséssel viselkedtem és mindent meg fogok tenni, ami csak rajtam áll, hogy sérelmeit közismertté tegyem. Sohasem szabad elfelejteni, hogy mily remek cselekedettel törtéte keresztül a magyar nemzet a zsidó bolsevizmust, amely nem csak Oroszországot tette tönk-re, hanem amelynek örökös munkában levő propagandája itt is, ott is annyi népet vesz meg még napjainkban is. Komolyan remélem, hogy Magyarország fel fog támadni a kemény sorscsapások után és bizonyosra veszem, hogy a keresztény szellem és a népek kemény munkássága ezirányban is győzedelmeskedik.“

Keresztényszociálisták vezetik a M. V. fogyasztási szövetkezetét

Az új igazgatóság tervai

Az államvasutak Alkalmazottainak Fogyasztási Szövetkezetét most tartotta 38-ik rendes évi közgyűlését a régi országháza nagytermében. Ezen a közgyűlésen választották meg az új igazgatósági tagokat is. A választás a keresztényszociálista vasutasok fényes győzelmével végződött: 18.033 szavazatot adtak le a 3667 szociáldemokrata szavazattal szemben. Különösen az ipari szakmunkások körében volt erős küzdelem s éppen az ő győzelmük fontos a keresztényszociálisták szempontjából.

A választás eredményeként a keresztényszociálisták fényes győzelmével végleg eldőlt a szövetkezet vezetőségének a sorsa s ahol a múltban túnyomólag zsidó szociáldemokrata vezérek uralkodtak, ott

átvette a vezetést a keresztényszociálista vasutaság.

A szövetkezet igazgatósága a jövő programjáról a következő felvilágosítást adta:

Ma még részletesen nem nyilatkozhatunk, mert most folynak a tárgyalások, amelyek felölelik a szövetkezet jövőjének egész programját.

A vasutaság összes létszáma az idő szerint 75.000. Ebből a szövetkezet befizető tagja 50.000. Az ellátandók száma 300.000, ebből azonban csak 100.000 ellátása van a szövetkezetre bízva, a hatósági kedvezményes ellátást illetően. A többi a M. V. igazgatóságának gazdasági hivatala és az élelmezési hivatalok látják el, ama különös tényességére kell még felhívni, hogy az ellátást részben egy teljesen zsidó kézben levő és magán érdekeket szolgáló,

Visszaözönlik a város a falura

Mezőgazdasági munkát keresnek az ipari munkások A kisiparosok is östermelők lettek

Mayer Károly miniszteri tanácsos nyilatkozata

Budapest, május 10.

A háború előtti, ugyanígy berendezett minden berendezkedés, aminek a nagy tusakodáshoz köze nem volt. A gazda nem vett ekét, az iparos nem vett szerszámot, a tisztviselő lerongyolódott. Rengeteg sok lett a pótolni való, a várakozások az iparral szemben mind jobban megnövekedtek, úgy, hogy oda az ipari munkásnak oly biztos kilátásai a jólétre nem voltak, mint éppen a háború után.

A forradalmak megnyitották a határokat a kapzsi ellenség előtt, amely az országot bányáitól, erdeitől, gyárainak jó részétől földjénektől és népességének tetemes részétől fosztotta meg. A kommun pedig kifosztotta, tönkretette s elzüllesztette az országnak ezt a megmaradt kis részét is, amely — ha épségben megmarad — még mindig alkalmas lett volna arra, hogy legalább a tengődéshez szükséges élet lehetőségeket nyújtsa a munkásságnak. A kommunista terelés, esője azonban, a tengődés lehetőségeitől is megfosztotta a munkásságot. Sorba kihültek a gyárak kazánjai, elnépelenedtek a munkatermek s gépházak és megindult a nagy népvándorlás a városból a falura. Az ipari munkás egyrésze visszatért az östermeléshez.

Az ipari munkáson a földművelés tultesz gazdasági tapasztalatok és ügyesség tekintetében. Munkáit munkának alkalma volt beszélni dr. Mayer Károly miniszteri osztálytanácsossal a földművelésügyi miniszterium szociálpolitikai osztályának vezetőjével, aki kijelentette, hogy a földművelésügyi miniszter-

rium elszegényedett országnak minden megmaradt erejével rajta van, hogy a mezőgazdasági munkásság s a soraiban elhelyezkedett ipari munkásság helyzetén segítsen.

A mezőgazdasági munkások között a múlt évben sok volt a munkanélküli. Oka ennek az, hogy sok ipari munkás özönlött ki falura, a románok pedig különösen a Tiszántul jó részt elvitték a vetőmagot. Ennek következtében körülbelül 30—40 ezer munkás állott munka nélkül.

—Az idén abból a célból, hogy a mezőgazdasági munkások részére az aratások alatt munkaalkalmat biztosítsunk, statisztikai felvételt csináltatott nagyatyádi Szabó István miniszter. Egyes helyekről még nem jöttek be az adatok, de az eddigi szerződéskötések alapján megállapíthatjuk, hogy

a mezőgazdasági munkások munkához jutnak s ezzel keményebbé válnak a munkájuk feltételei.

—Vannak egyes községek, ahol a munkások egy része még nem kapott aratási szerződést, de remélhető, hogy ezek is elhelyezést találhatnak. A munkáskéz fölösleg főleg abban keresendő, hogy békeidőben igen sok kisbortokos szerződött aratást s ezek most családtagjaikkal vezetik el a szükséges munkálátokat. Másrészt

a gyárakból sok napszamos és segédmunkás visszament falura és ezáltal a mezőgazdasági munkások száma szaporodott. Végül olyanok is elszereződnek, akik eddig gazdasági munkát soha nem végeztek, pl. a falusi kisiparosok.

Ujdonságok.

Csonka Magyarország — nem ország! Egész Magyarország — mennyország!

Javul a villany és gázszolgáltatás. A városi világítási vállalat közli a közönséggel, hogy május 12-től, csütörtöktől kezdve a villamosáramszolgáltatás reggel fél héttől éjjel 1 óráig terjed. Pünkösd szombatján, vasárnap és hétfőn éjjel 3 óráig lesz villamosáramszolgáltatás. A gázszolgáltatás reggel 6 órától este 10 óráig terjed.

A Szt. Erzsébet Egylet havi választmányi ülését f. hó 12-én, délután 4 órakor tartja a katólikus Otthonban. Taggyűjtő iweket kérjük felhozni.

A kath. népszövetség pünkösd második napján, hétfőn délután családi jellegű hangversennyel egybekötött összejövetelt tart a Nagyerdőn. Felkérjük tagjainkat és az érdeklődőket, hogy urak és hölgyek egyaránt, kik a rendezésben és felszolgálásban részt óhajtanak venni, a kath. Otthon helyiségében naponta május 13-ig, péntekig délután 5—7 óra között jelentkezni szíveskedjenek.

Felülfizetések a Kultur-délutánon: Dr. Lindenberger 200 K, dr. Jóna Ödönné 100 K, N. N. 80 K, Ebner Lajosné 40 K, Szent-Királyi Tivadarné 30 K, Garda-Dezsóné 20 K, Fejér Mariska 20 K, N. N. 10 K, Pálóczy János 10 K, többen 43 K, Vaszil Mariska 5 K, mely összeget köszönettel nyugtáztunk.

Mindenki jöjjön el! Pünkösd első napján a szabó iparosok jótékony célú műsoros táncmulatságára, melyet az elaggot szabó iparosok segély alapja rendez, az ipartestület dísztermében, reggelig tart. Magyar zenekara fog közreműködni. A rendezőség.

Ujabb áresés. Ma már 30 korona egy pár jó minőségű pamut női harisnya. 75 korona selymfényű flor női harisnya. Férfi fűszeklik már 25 koronától, gyermek már 26 koronától feljebb. Minden minőség, minden színben kapható: Beryáts Emil harisnyagyára Debrecen. Üzlet Piac 18. eladás nagyban és kicsinyben.

Nyakkendő újja alakítása: Simonffy-utca 5.

A régi jóhírű „Kovács“-féle vendéglő a bábaképezde háta-megett a „Berta“ malom mellett kellemes, szolid, családias összejöveteli hely. Hol izletes harapnivalók és jó italokról gondoskodva van. Szép nagy vendégszoba és nyitott nyári helyiség áll a nagyközönség rendelkezésére.

Városházáról.

Sopron átírta Debrecenhez. Sopron város felirt a kereskedelmi miniszterhez, hogy az elektromos energia termeléséről, vezetéséről, elosztásáról szóló törvényjavaslat mielőbbi törvényerőre emelése érdekében lépjen közbe. Sopron városa az idevonatkozó határozatát pártolás véget megküldte Debrecen törvényhatóságának is.

A közutakon termelt fű. Az állami közutakon termelt fű értékesítése ügyében rendeletet adott ki a kereskedelmi miniszter. A rendelet ma érkezett meg Debrecen városához. Felhívja a várost, tegye megfontolás tárgyává, nem volna-e célszerű, ha a törvényhatósági közutak fűtermése tekintetében a rendeletben lefektetett elvek szerint határozhat. A rendelet szerint ugyanis minden utkaparó egy és fél kilométer hosszú szakasz, utmester pedig négy kilométer hosszú szakasz fűtermését díjmentesen kapja, fizetésének javítása gyanánt.

Jóváhagyott határozat. A város törvényhatósági bizottsága az erdőgazdasági programmal kapcsolatos beruházásokra 800 ezer koronát szavazott meg. A határozatot a belügyminiszter jóváhagyta.

Az epreskert-halápi vasút meg hosszabbítása. A város az Epreskert-halápi gőzüzemű iparvasút meghosszabbítására kért engedélyt. A kereskedelmi miniszter az engedélyt megadta már régebben, most pedig arról értesítette a várost, hogy ezt az engedélyt megerősítette.

METEOR MOZGÓ BOCSKAI-TÉR.

Ma, csütörtökön.

A repülő lovas

amerikai cowboy dráma III. részben, 24 felvonásban.

I. és II. rész 8 felvonás.

Jegyelővétel ma délelőtt 10 órától. Előadások: d. n. 5, 7 és 9 órakor. Helyárak: párhely 20 K, fenttartott hely 16 K I. rendű 14 K, II. rendű 10 K, III. rendű 8 K

Színház.

Csokonai-színház Heti műsor:

Csütörtökön: Gül baba, operett, A bérletben.
Pénteken: A mi falunk. Énekes népszimű. Bérletstünetben. Tisztviselő est.
Szombaton: Gül baba. Operett C bérletben.
Vasárnap délután: A mi falunk. Népszimű.
Vasárnap este: Bálkirálynő, operett.

Mi ketten.

Bemutató előadás.

A Csokonai színházban kedden este mutatták meg a nérsékeltszámú közönség előtt Louis Ve. nevel három felvonásos vígjátékát. A „Mi ketten” is olyan, mint a többi ilyen fajta francia vígjáték, szellemes szemtelenségek összesűrűsítése. Abban a társaságban, amelyet ez a vígjáték mutat be, a közönségesség a romlottósággal szerezplője mondja. Léha élet, erkölcsellenességben dúsuló hölgyek és urak és szeretőcsékek jobbra-balra. Ebből áll a darab, amelynek egy pár mulatságos jelenetén kívül egyéb jó tulajdonsága sincs, ellenben minden tekintetben rászolgál arra, hogy piros színlap legyen a cégére.
A Csokonai színház — jobb ügyhöz méltó igyekezettel hozta ki a darabot. Bánhidy József, Utassy Ida, László Gyula, Heltai Andor, Rónai Viktor, Mátrai Jenő, Lukács Julia, Székely Zizi, Turai Lenke, Szegedi István jól játszották meg szerepeiket.

A Csokonai-színház jelentése.
Csütörtökön A) bérletben Gül Baba. Pénteken bérletstünetben tisztviselő-est A mi falunk megy a Csokonai-színházban.

A Családi kör — Színházi híradó pünkösdi száma szenzációs diszkiadásban, nagy terjedelemben, 50 szövegközi képpel szombaton jelenik meg.

Gyógyseresztől és kereskedelmi **Dobozok**
minden változatban készítenek
DAVIDHÁZY KÁLMÁN
könyvtudóst és dobozgyár
r. t. nélf. Debrecen, Fűvészkert-utca 9.

A népszámlálás eredménye Csonkamagyarországon

A központi statisztikai hivatal most tette közzé az év első napjában tartott népszámlálás előzetes eredményeit. Eszerint Magyarország jelenleg meg nem számlált területén, amelyben természetesen nincsen benn a délen nekünk itélt, de a szerbek által megszállva tartott terület, de viszont benne van az Ausztriának itélt Nyugatmagyarország, 7.840.832 volt a népesség száma. Szaporodás tíz év alatt 370.826 lélek, vagyis kereken öt százalék.

Minthogy a háaborus veszteséget még mindig nem ismerjük pontosan, nem lehet megállapítani azt,

hogy a népnövekvésből mennyi irható a természetes szaporodás és mennyi a bevándorlás, illetőleg a menekülés folytán előállott beözönlés javára. Annyi kétségtelen, hogy a megmaradt Magyarországnak ezuttal nem kivándorlási többlete, de a megszállt területekről bevándorlási többlete van.

Köztisztviselők Fogyasztási Szövetkezetének közleményei

Olcsoőbb beszerzéseink folytán Vár utcai áruháunkban újabb árleszállítást eszközöltünk:
Pürkölt kávé klg. 136 K, rizs I. rendű 27 K (nagyban is adjuk), kakaó 124 K, datolya 52 K, lugkó 130 százalékos 34 K, ammóniak szódá 24 K, import kristálycukor 95 K, nyers cukor 70 K, burgonyacukor 70 K, málna-cukor 120 K, borsó 15, 26 és 30 K, lencse 12 K, pezség 150 K, szálmami 580 K, Ghaze cigarettá-hüvely 5 K 50 f. Ezenkívül mindenféle hentes árak állandóan kaphatók.

Ujabbban nagyobb mennyiségű textil árut kaptunk, u. m.: granadin, sifon, szatenopál, batiszt, harisnyák, krepp, női pamut, szövetek stb., melyeknek árait a helybeli piaci árnál jóval alacsonyabban állapítottuk meg.

Utasítást kaptunk, hogy 1921 április végéig „Közalkalmazottak ellátási jegye” ellenőrzési szelvényeit azonnal szolgáltatásuk be, mert különben, amíg be nem szolgáltatjuk, folyó évi május havára élelmszer kiutalásban nem részesülünk. Felhívjuk tehát az összes közszolgálati alkalmazottakat, kik kedvezményes élelmszerket nálunk váltják ki és eddig még folyó évi január—április hónapokra kiadott ellátási jegyeiket nálunk le nem bélyegeztették, hogy f. évi május 15-ig a lebélyegzést okvetlenül eszközöltessek.

A m. kir. pénzügyminiszteriumnak rendelkezése alapján figyelemztetjük a kedvezményes áru tűzifa ellátásra igényjogosult közszolgálati alkalmazottakat, hogy további intézkedésig a kedvezményes tűzifaigazolványoknak a számszelvényeken belül lévő nyomtatott szövegű részét őrizzék meg.

A beszerzési csoport közli, hogy az élelmszer megterítések kifizetését a mai naptól kezdve kizárólag délután 5—6 óra közt eszközli és folyó évi május 15-én számadását lezárja, tehát azután kifizetéseket nem eszközöl.

Tetőfedés

horgonyozott lemezből
Olcsoőbb és jobb mint a pala.

Készíti: Fülöp Miklós bádógos mester.
Debrecen, Csapó-utca 3.
Mindennemű bádógos és vízvezeték szerelő munkát úgy mint javítást jutányosan eszközöl.

Kossuth-u. legelejen

a város legszebb részén
emeletes ház
üzlethelyiséggel
közbejött családi körülmények miatt **eladó.**

Értekezhetni megbízottnál:

dr. Gévay Béla ügyvéd,
Szent Anna-u. 11. sz. a. irodájában

A fáradságot

megérdemli
és ön meggyőződik,
hogy mily szép cipőt és csizmát készíthet elsőrendű anyagból, olcsó áron, ha elmegy **FABIÁN TESTVÉREK** cipő- és csizma készítő műhelyében
Rákóczi-utca 71. sz.

Levelés

Fiatal
ember házasság céljából oly fiatal nő ismeretségi öháitja, ki fátió szívét szörvitaná, levetel „Fátió szív”-re a kiadóba telezni kérem
141C

Ajánlat

Jó
házi koszt befűtkezőre és kihordásra olcsón kapható. Maróthy Gy. utca 14. 133C

Jobb
mezíellenesű házaspár kimerőnek óvadékkal italmérőste átánálkózik Cim a kiadóban 1328

Kiadó
Lucerna az első, esetleg az összes kaszálásra. Értekezhetni Kandia utca 4. b. alatt, az emeleten. 1419

Bármilyen
tervek, térképek kidolgozását, másolását, kicsinyítését, nagyítását jutányosan elvállalom „műszaki” jellegre a kiadóba. 1422

Használt
deszkáért lisztet, fáért kőszentet adok. Bgthlen 76, fűszerüzlet. 1453

Zöld
Lucerna kapható déli utánonként. Lahner utca Biható telepen 1417

Debrecen
hajarában öt és fél hold jó karban levő szőlő felében kiadó. Cim a kiadóban. 1404

Poloska
irtást vállal felölősséggel helyben és vidéken Ráthonyi Gábor ható, szájlag engedélyezett poloskairtó. Cegléd utca 18. Telefon 882. sz 138C

Málnaszörp
legjobb minőségű 1 kg. 80 kor. Rákóczi utca 12 1412

Gyümölcslekvár
cukrozott 1 kg 40 kor Rákóczi-u. 13. 1411

Üzlet
forzalmas helyben be rendezéssel üradó. Cim a kiadóban. 140C

Étkezzen
Utazóknak — elsőrangú polgári étkezdéjében. Varga-utca 24 Olcsó árak. 1402

Pilisszérozást
gyűlérozás harangszoknyából is készít Farkas Bella. Arany János utca 20. 139C

Helybeli jó forgalmu **kávéház,**
vendéglő és szálloda
betegség miatt eladó. Esetleg társ kerestélk. Cim a kiadóban.

Borok
hegyvidéki édes erős 30. 32 korona Egymalom utca 8. 1307

Főtér
üzlethelyiségért macás bért és lelépést fizetek Cim a kiadóban 140C

Jó
ehéd vacsora jutányos árba kapható Simonffy utca 37 bent az udvarban balra 2. autó Örij. né 1302

Kereslet

Elsőrendű
porevova és gyermekruhha varródnk. Jelentkezzenek Béke Áruház Csapó utca 136C

Butorozott
szobát különbejáratú keretek a Piac-utca közelében. Cim leadandó Frank Sándor női divat üzletében. 1425

Fiatal
bejárónó felvéteték Széchenyi-ut 16. U

Csomagoló
férfnyok felvétetnek. Cim Hunyadi utca 17. fűszerüzlet 1402

Pénztárnoknő
kő a könyv-ellésben járassággal bír azonnalra felvétetk. Nemes főr 39. 138C

Egy
vagy két üres, esetleg butorozott szobát keresek. azonnali beköltözésre Értesítéseket Rákóczi utca 11 alá kérem, a keresztütlethez 139C

Bejáró
takarítónó felvéteték Széchenyi-u. 43. sz. há. tul a második udvarban 140C

Háztartó
elvégezésre időlelki megbízható nő keresek kis családú urt emhez. Cim a kiadóban. 1411

Mindenes
bejárónót keresek Egy háztér 11. keresztútán 141C

Eladás

Permetezőgé
jó karban levő eladó. Kut utca 74. szám —

Eladó
lebontásból származó téglá és faanyag. Kékes utca 34. 141C

Divatós
buzakék vászon kosztim eladó. Cim Szent Anna-u. 27 Kunné. 141C

Szezska, ágó.
föderes egy jóvassra: szekér, homokfutó, egy lovas fédérés kecsi olcsón eladó Holczer falen. Margitfűrdő mellett 1412

Eladó
egy használt, de jó szivattvus kut. Telakv 63. műhelyben 139C

Használt
tomvós és asztali snar hálkék eladók. Széchenyi utca 6, lakatos. 140C

Fényképezőgép
9x12 prima eladó 950 K Piac 26 divatüzlet. 140C

Angol
teniszrakett. légszekrónyv. ui ablakok eladók Hunyadi utca 17. 139C

Tőkeerős

társat keres helybeli bejegyzett kereskedő jól jövedelmező üzlethez, személyes közreműködés nem feltétlen szükséges, fakeskedelmi téren jártaak előnyben. Ajánlatokat kérek 250000 alatt a kiadóhivatalba.

Fűszerüzlet

italméréssel, lakással más vállalat miatt eladó. Csakis keresztyének érdeklődhetnek. 1377

Hat bi

széd rossz szalma eladó Értekezni Szabóné, Póterfia 42 sz. 1372

Eladó

háiz nagy udvarral, üzlettel, kerttel, jó víz bent, Honvéd-u. 9. f. Pótom ár. lakó nincs. 135C

Gummicso

kitimő minőségű, bekebeli 10 méter hosszú és egy teliesen ui Ferenc József kábat eladó — Szalkai utca 4. 13

Eladó

tizenégy hold fekete homok szántó és kaszáló. — Értekezni Arany János 57 1424

Dió

van eladó kilonként 35 K. Burgondia 11. sz. 1420

Uj

asztaltűzhely eladó — Csapó utca 44 I. lép. csó. 1418

Eladó

egy hállőzoba butor, tükrös szekrényvel és szobafal tükör. Varga 37 1412

Sűrűsén

eladó ház, jó termőszőlő, gyümölcsösökkel azonnal beköltözhető 2 szoba, összes melléképítményekkel, istállóval, lakó nincs, villamos mez állónál. 130 ezer koromáért. Bőszárményi-ut 51 140C

Szekér

négy jó utáni, erős, kőfozástalan eladó. Szent Anna utca 38 1407

Keveset

használt, kerítésnek — vagy kádónak való legeny dupla szárnyú üveg aító egy dupla szárnyú bélelt pánc vagy lérvarem aító és szép nagy kerfi ernyő asztal együtt eladó. Kandia utca 3. sz. 140C

Eladó

Vérkert, Simav Miklós, utcán 11. szám alatt 1070 négyzetes szőlő és gyümölcsös, egész ben vagy részben, egy szoba, könyvtás pajtá, val esetleg épület anva gokkal 1391

Modern

fűtött tőlav ebédő be rendezés olcsón eladó. Beldorfalva utca 12. sz 1394

Valódi

angol szövet férfi öltöny és felöltő sőt színek, eladó. Csillag, utca 58. Gulács. 139C

Uj kalapszalón

Divatós kalapok és alakítások legolcsóbb árban készülnek

NAMÉNYI és KAPROS
kalapszalón és női divat terem, Miklós-u. 1. emelet

Az általános árak csökkenése folytán ajánlunk igen olcsó árban
Metszett vizes poharat 1 drb. 8 K, Porcellán fehér me. tányér 1 drb. 28 K.
Union fehér me. tányér 1 „ 14 „ Teás csesze 1 pár 26 „
és ugyanilyen leszállított árban mindenféle üveg, porcellán, lámpa és ablak üvegek.
Alkalmi ajándékoknak üveg, porcellán, servicek, chinázist tárgyakat.
Üvegkereskedelmi r. t. gyári raktár
Debrecen, Tisza-palota, Rózsa-u. 2.